

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 04 09
SWD(2014) 138 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo

**dėl Europos platformos, skirtos bendradarbiavimui nedeklaruojamo darbo prevencijos
ir atgrasymo nuo jo srityje gerinti, sukūrimo**

{COM(2014) 221 final}

{SWD(2014) 137 final}

TURINYS

1.	Pagrindiniai faktai	2
2.	Problemos apibūdinimas	3
2.1.	Spręstina problema – valdymas	4
3.	ES teisė imtis veiksmų ir subsidiarumas	5
4.	Tikslai.....	6
4.1.	Bendrieji tikslai	6
4.2.	Konkretūs tikslai	6
4.3.	Veiklos tikslai.....	6
5.	Politikos galimybės	6
6.	Poveikio analizė	7
6.1.	1 galimybė. Nesiimti jokių naujų veiksmų	7
6.2.	2 galimybė. Geriau ES lygmeniu koordinuoti įvairias jau veikiančias darbo grupes ir komitetus	7
6.3.	3 galimybė. Savarankiška įstaiga, kurioje narystė savanoriška	7
6.4.	4 galimybė. Savarankiška įstaiga, kurioje narystė privaloma	8
6.5.	5 galimybė. Kovos su nedeklaruojamu darbu įtraukimas į „Eurofound“ veiklą.....	8
7.	Galimybių palyginimas	8
8.	Stebėseną ir vertinimas	9

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Didelis nedeklaruojamo darbo mastas yra svarbus susirūpinimą keliantis ES politikos darbotvarkės klausimas, ypač kiek tai susiję su darbo vietų kūrimu, darbo vietų kokybe ir fiskaliniu konsolidavimu.

Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje „Europa 2020“ išskeltas tikslas – iki 2020 m. pasiekti 20–64 m. amžiaus asmenų 75 proc. užimtumą¹. Siekdama paspartinti pažangą siekiant šio tikslo, Komisija priėmė pavyzdinę iniciatyvą „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“,² kurioje pabrėžė, kad būtina pereiti nuo neoficialaus arba nedeklaruojamo darbo prie teisėto darbo.

2012 m. balandžio mėn. priimtame užimtumo srities dokumentų rinkinyje³ Komisija dar kartą pabrėžė, kad neoficialų arba nedeklaruojamą darbą pavertus oficialiu darbu būtų galima teigiamai paveikti našumą, darbo standartus ir, ilgainiui, įgūdžių ugdymą. Jame pabrėžiamas poreikis gerinti valstybių narių bendradarbiavimą ir paskelbta, kad pradedamos konsultacijos dėl ES lygmens platformos, kuri bus skirta darbo inspekcijų ir kitų vykdymo užtikrinimo įstaigų kovai su nedeklaruojamu darbu ir kuria siekiama gerinti bendradarbiavimą, keistis geriausia patirtimi ir nustatyti bendrus patikrinimų principus, sukūrimo.

2012 ir 2013 m. kelioms valstybės narėms pateiktos konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos, susijusios su nedeklaruojamu darbu, šešėline ekonomika, mokesčių slėpimu ir (arba) mokestinių prievolių vykdymu.

7-oje užimtumo gairėje⁴ („Didinti moterų ir vyrų dalyvavimą darbo rinkoje, mažinti struktūrinio nedarbo lygį ir propaguoti kokybiškas darbo vietas“) valstybės narės raginamos aktyviau imtis socialinio dialogo ir spręsti darbo rinkos susiskaidymo klausimą taikant priemones, skirtas nestabilaus užimtumo, nepakankamo užimtumo ir nedeklaruojamo darbo problemoms spręsti.

2013 m. metinėje augimo apžvalgoje⁵ nurodyta, kad socialiniai partneriai kartu su viešosiomis institucijomis atlieka svarbų vaidmenį kovoje su nedeklaruojamu darbu, siekdami darbo vietų kūrimu pagrįsto ekonomikos atsigavimo. Sprendžiant nedarbo

---

¹ 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatas „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, KOM(2010) 2020 galutinis.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:LT:PDF>

² 2010 m. lapkričio 23 d. Komisijos komunikatas „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė. Europos pastangos kiekvienam suteikti darbą“, COM(2010) 682.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0682:EN:NOT>

³ 2012 m. balandžio 18 d. Komisijos komunikatas „Ekonomikos atsigavimas kuriant darbo vietas“, COM(2012) 173.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lt&catId=101&newsId=1270&furtherNews=yes>

⁴ 2010 m. spalio 21 d. Tarybos sprendimas 2010/707/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32010D0707:LT:NOT>

⁵ 2012 m. lapkričio 28 d. Komisijos komunikatas „2013 m. metinė augimo apžvalga“, COM(2012) 750, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lt&catId=101&newsId=1270&furtherNews=yes>.

ir socialinių krizės padarinių problemą, 2014 m. metinėje augimo apžvalgoje⁶ pabrėžiamas poreikis stiprinti kovą su nedeklaruojamu darbu.

2. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

2007 m. Komisijos komunikate⁷ nedeklaruojamu darbu laikoma „bet kokia apmokama veikla, kuri savo pobūdžiu yra teisėta, tačiau nedeklaruojama valstybės institucijoms, atsižvelgiant į valstybių narių teisinių sistemų skirtumus“.

Nedeklaruojamam darbui poveikį daro įvairūs ekonominiai, socialiniai, instituciniai ir kultūriniai veiksniai. Šis reiškinys trukdo įgyvendinti į augimą orientuotą ekonominę, socialinę ir biudžeto politiką ir dėl jo visų pirma prastėja darbo kokybė, kyla grėsmė finansiniam socialinės apsaugos sistemų tvarumui ir daromas neigiamas poveikis konkurencingai verslo aplinkai⁸.

Tai, kad nedeklaruojamas darbas nėra stebimas ar registruojamas, ir tai, kad skiriasi jo apibrėžtys nacionaliniuose teisės aktuose, apsunkina patikimų duomenų apie nedeklaruojamo darbo paplitimą valstybėse narėse rinkimą. Nagrinėjant nedeklaruojamą darbą ir nustatant jo mastą taikyti įvairūs metodai (išsamiai paašškinti II priede).

Paprastai galima apibrėžti tris nedeklaruojamo darbo kategorijas. Prie pirmos kategorijos priskiriamas nedeklaruojamas darbas oficialioje įmonėje, įskaitant iš dalies nedeklaruojamą darbą, už kurį atlyginimas mokamas vokeliuose (tik dalis darbo užmokesčio mokama oficialiai, kita dalis darbuotojui įteikiama vokelyje), ir tie atvejai, kai deklaruojama, kad darbuotojas dirba ne visą darbo laiką, tačiau iš tiesų jis dirba visą darbo dieną. Antra, nedeklaruojamo savarankiško darbo atveju paslaugos teikiamos oficialiai įmonei arba kitiems klientams, pvz., namų ūkiams. Trečias nedeklaruojamo darbo tipas – prekių ir paslaugų teikimas kaimynams, šeimai, draugams ar pažįstamiems; tai gali apimti statybos arba remonto darbus, valymo, vaikų ir pagyvenusių žmonių priežiūros paslaugas, kartais teikiamas kaip tarpusavio pagalba. Šioje iniciatyvoje trečios kategorijos nedeklaruojamas darbas nenagrinėjamas.

Piktnaudžiavimas savarankiškai dirbančio asmens statusu nacionaliniu lygmeniu arba tarpvalstybiniais atvejais dažnai siejamas su nedeklaruojamu darbu. Fiktyvus savarankiško darbo atvejų atsiranda, kai deklaruojama, kad asmuo dirba savarankiškai, o ne kaip samdomasis darbuotojas, siekiant vengti vykdyti tam tikras samdomiesiems darbuotojams taikomuose teisės aktuose ir praktikoje nustatytas prievoles, kaip antai darbo reglamentavimo ir mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievoles. Būtų galima teigti, kad fiktyvus savarankiškas darbas yra apgaulingai deklaruojama veikla ir negali būti laikomas nedeklaruojamu darbu. Vis dėlto, fiktyvus savarankiškas darbas gali turėti neigiamų pasekmių susijusių

⁶ Komisijos komunikatas „2014 m. metinė augimo apžvalga“, COM(2013) 800 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2014/ags2014_lt.pdf.

Taip pat žr. Bendrosios užimtumo ataskaitos projektą, pridėtą prie Komisijos komunikato „2014 m. metinė augimo apžvalga“, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2014/jer2014_lt.pdf

⁷ „Kovos su nedeklaruojamu darbu stiprinimas“, KOM(2007) 628 galutinis, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0628:LT:HTML>

⁸ Regioplan, 2010 m.

darbuotojų sveikatai, saugai ir socialinei apsaugai, taip pat mokestinėms pajamoms, nors paprastai jis yra ne toks žalingas kaip nedeklaruojamas darbas.

Dažnai manoma, kad neoficialios ekonomikos augimą skatina oficialios darbo rinkos trūkumai⁹. Šiuos trūkumus nulėmusios aplinkybės gali būti didelės darbo jėgos sąnaudos, darbo jėgos stoka (kokybiniu ir kiekybiniu atžvilgiu), darbo vietų trūkumas arba darbo rinkos nelankstumas. Be to, kalbant apie nedeklaruojamo darbo priežastis, itin svarbus yra piliečių pasitikėjimo vyriausybe ir valstybinėmis institucijomis bei socialinės įtraukties lygis. Jei žmonės nesijaučia turį ką nors bendra su vyriausybe arba visuomene apskritai, jie lengviau laužys bendras taisykles¹⁰. Kiti įtakos turintys veiksniai – teisės aktų skaidrumas ir jų vykdymo užtikrinimas. Jei kontrolės mechanizmai yra neaiškūs, neveiksmingi arba jų apskritai nėra, žmonės bus labiau linkę slėpti mokesčius dirbdami nedeklaruojamą darbą.

Nedeklaruojamo darbo pasekmės dažnai yra prastesnės darbo sąlygos. Negerbiamos darbuotojų teisės, kaip antai kasmetinės atostogos ir darbo laikas, nevykdomos su sveikata ir sauga susijusios prievolės. Neatsižvelgiama į nedeklaruojamą darbą dirbančių asmenų mokymo poreikius. Jiems suteikiamos darbo vietos garantijos yra mažesnės, jie gali neturėti teisės į išeitines išmokas ir bedarbio pašalpas, taip pat į kitas išmokas, nes tokie asmenys nemokėjo arba už juos nebuvo mokama socialinio draudimo ar sveikatos priežiūros įmokų. Be to, kadangi tokie darbuotojai nemoka pensijų įmokų, jų pensinės teisės yra mažesnės. Kadangi jie neturi teisėtų pajamų, jų galimybės gauti paskolą gali būti ribotos.

Savo darbuotojų darbo nedeklaruojantys darbdaviai kuria nesąžiningą konkurenciją tarp jų ir įmonių, kurios laikosi taisyklių. Toks iškraipymas taip pat gali būti tarpvalstybinio pobūdžio tais atvejais, kai vienoje šalyje sistemingai kovojama su nedeklaruojamu darbu, o kaimyninėje šalyje valdžios institucijos šios problemos nelaiko prioritetu. Šias neigiamas pasekmes patiria ne tik konkurentai ir darbuotojai, ilgainiui nuo to gali nukentėti pati įmonė. Jos galimybės gauti paskolą, kurios reikia verslui plėtoti, gali būti labiau apribotos.

2.1. Spręstina problema – valdymas

Pagrindinė atsakomybė spręsti nedeklaruojamo darbo problemą tenka valstybėms narėms. Vis dėlto, ES lygmens veiksmai gali būti papildoma priemonė, padedanti valstybėms narėms nagrinėti šiuos aspektus:

- (1) nepakankamas skirtingų valstybių narių vykdymo užtikrinimo institucijų bendradarbiavimas nedeklaruojamo darbo prevencijos ir atgrasymo nuo jo srityje.

Kovą su nedeklaruojamu darbu daugiausia vykdo trijų rūšių vykdymo užtikrinimo įstaigos: a) darbo inspekcijos, kurios sprendžia piktnaudžiavimo, susijusio su darbo sąlygomis ir (arba) sveikatos ir saugos taisyklėmis, klausimus; b) socialinės apsaugos inspekcijos, kurios kovoja su sukčiavimu dėl socialinio draudimo įmokų; ir c) mokesčių administratoriai, kurie kovoja su mokesčių slėpimu. Kai kuriais atvejais

---

⁹ „Nedeklaruojamas darbas Europoje. Integruoti kovos su nedeklaruojamu darbu principai“ (angl. *Undeclared labour in Europe: Towards an integrated approach of combatting undeclared labour*), Regioplan, 2001 m., http://www.lex.unict.it/eurolabor/ricerca/dossier/dossier7/cap6/mateman_renooy2001.pdf

¹⁰ Regioplan, 2001 m.

šias užduotis taip pat atlieka socialiniai partneriai¹¹. Be to, kai kuriose valstybėse narėse šiame procese taip pat dalyvauja muitinės, migracijos įstaigos, policija ir prokuratūra (žr. III priedą). Kai kuriais atvejais įkurtos naujos institucijos, bendros ministerijų agentūros, nacionalinės iniciatyvinės grupės ir trišaliai komitetai¹².

Valstybės narės nepakankamai naudojami kitų valstybių narių patirtimi. Šalys nesimoko vienos iš kitų, kaip išvengti nedeklaruojamo darbo arba sumažinti jo mastą.

(2) Sunkumai sprendžiant su tarptautiniais (tarpvalstybiniais) nedeklaruojamo darbo aspektais susijusias problemas.

Darbuotojų judumas iš vienos valstybės narės į kitas yra pagrindinė Sąjungos laisvė. Vykdomos įvairios iniciatyvos, kuriomis remiamas naudojimasis šia teise. Dėl piktnaudžiavimo tarpvalstybiniais atvejais siekiant nuslėpti nedeklaruojamą darbą šia pagrindine teise gali būti prarastas pasitikėjimas. Institucijoms itin sunku nustatyti iš kitos valstybės narės atvykusio asmens užimtumo statusą, patikrinti to darbuotojo teises ir prievoles. Siekiant nustatyti tarpvalstybinius nedeklaruojamo darbo atvejus valstybėms narėms būtina glaudžiau bendradarbiauti.

3. ES TEISĖ IMTIS VEIKSMŲ IR SUBSIDIARUMAS

Užkertant kelią nedeklaruojamam darbui ir atgrasant nuo jo prisidedama prie geresnio ES ir nacionalinių teisės aktų vykdymo užtikrinimo, ypač tokiose srityse kaip užimtumas, darbo teisė, sveikata ir sauga bei socialinės apsaugos koordinavimas. Kovoiant su nedeklaruojamu darbu, susijusiu su tarpvalstybiniu judumu, būtina išlaikyti pasitikėjimą pagrindine teise į laisvą judėjimą.

Taip būtų padedama kurti teisėtus darbo vietas, gerinti darbo sąlygų kokybę, taip pat didinti įtrauktį į darbo rinką ir bendrą socialinę įtrauktį.

ES turi teisę imtis veiksmų nedeklaruojamo darbo srityje pagal SESV socialinės politikos straipsnius, ypač 153 straipsnį, pagal kurį leidžiama priimti ES lygmens iniciatyvą, kurios pagrindinis tikslas – skatinti užimtumą ir gerinti darbo sąlygas remiant valstybių narių pastangas nedeklaruojamo darbo prevencijos ir atgrasymo nuo jo srityje. Tai sudarys sąlygas valstybėms narėms bendradarbiauti – jos galės keistis informacija ir geriausia patirtimi, kaupti žinias ir užtikrinti operatyvesnį vykdymo užtikrinimo institucijų veiksmų, apimančių visus nedeklaruojamo darbo aspektus, ypač darbo, socialinę ir mokesčių politiką, koordinavimą.

ES kompetencija – spręsti su didelio masto nedeklaruojamo darbo sukeltu rinkos iškraipymu ir nestabilumu susijusius tarpvalstybinius klausimus, vykdyti naudingą tarpusavio mokymosi programą ir tenkinti tarpvalstybinio bendradarbiavimo poreikį kovoje su kai kurių formų nedeklaruojamu darbu.

---

¹¹ Vokietijoje sudaryti federalinės Finansų ministerijos ir statybos, dažymo ir pramoninės tekstilės paslaugų sektorių socialinių partnerių susitarimai, Bulgarijoje įkurtas nacionalinis verslo taisyklių centras, o Liuksemburge nustatyta, kad kiekvienas darbuotojas statybos vietoje privalo turėti asmens tapatybės kortelę.

¹² Nacionalinė darbuotojų teisių agentūra (NERA) Airijoje, SZW inspekcija (pertvarkyta 2012 m.) Nyderlanduose, Socialinės informacijos ir tyrimų tarnyba Belgijoje, Tarpinstitucinis kovos su nelegaliu darbu skyrius (CIALTI) Liuksemburge, Ministerijų lygmens kovos su nelegaliu darbu delegacija (DLNF) Prancūzijoje. ILO/LABADMIN, 2013 m.

Spręsdamos nedeklaruojamo darbo problemą visos valstybės narės susiduria su tais pačiais bendrais uždaviniais, kaip antai nedeklaruojamo darbo atvejų nustatymu ir skirtingų vykdymo užtikrinimo institucijų bendradarbiavimo stoka. ES lygmens veiksmais galima pagerinti valstybių narių pastangas kovoti su nedeklaruojamu darbu – jos taptų veiksmingesnės ir efektyvesnės. ES gali padėti dalintis gerąja patirtimi ir geriau koordinuoti veiksmus.

ES veiksmais būtų remiamos valstybių narių pastangos stiprinti bendradarbiavimą nedeklaruojamo darbo prevencijos ir atgrasymo nuo jo srityje, kad jis taptų veiksmingesnis ir efektyvesnis, taip suteikiant valstybių narių veiksmams papildomos vertės.

4. TIKSLAI

4.1. Bendrieji tikslai

Bendrasis politikos tikslas – remti valstybių narių pastangas užkirsti kelią nedeklaruojamam darbu ir nuo jo atgrasyti.

4.2. Konkretūs tikslai

Šioje bendroje sistemoje konkretūs šios iniciatyvos tikslai yra:

- (1) gerinti skirtingų valstybių narių vykdymo užtikrinimo institucijų ES lygmens bendradarbiavimą siekiant veiksmingiau ir efektyviau užkirsti kelią nedeklaruojamam darbu ir nuo jo atgrasyti;
- (2) gerinti skirtingų valstybių narių vykdymo užtikrinimo institucijų techninius pajėgumus spręsti su tarpvalstybiniais nedeklaruojamo darbo aspektais susijusias problemas;
- (3) didinti valstybių narių informuotumą apie tai, kad reikia kuo skubiau spręsti šią problemą, ir skatinti valstybes narses dėti daugiau pastangų kovojant su nedeklaruojamu darbu.

4.3. Veiklos tikslai

Iniciatyva siekiama įgyvendinti šiuos veiksmus:

- (1) sukurti skirtingų valstybių narių ekspertų forumą ryšiams megzti, keistis informacija ir geriausia patirtimi. Šiame forume dalyvaujantys ekspertai siektų įkurti įvairios praktikos, taikomos siekiant užkirsti kelią nedeklaruojamam darbu ir (arba) nuo jo atgrasyti, žinių banką; parengti inspektoriams skirtas gaires arba gerosios patirties vadovus, pvz., apie tai, kaip atlikti patikrinimus nedeklaruojamo darbo atvejams nustatyti; priimti bendrus patikrinimų principus ir (arba) standartus;
- (2) sukurti žinių kaupimo sistemą, siekiant galbūt nustatyti bendrą sistemą ir rengti bendrus mokymus; sukurti tyrimų sistemą skirtingų žinių banko politikos priemonių vertinimui atlikti;
- (3) sukurti operatyvesnę veiksmų koordinavimo sistemą. Pagal šią sistemą būtų galima: rasti keitimosi duomenimis sprendimus; priimti regionines arba ES lygmens strategijas; rengti ES masto informuotumo didinimo kampanijas; atlikti tarpusavio vertinimus, siekiant stebėti valstybių narių pažangą kovoje su

nedeklaruojamu darbu, ir sutarti dėl bendros jungtinių patikrinimų operacijų ir keitimosi darbuotojais sistemos.

5. POLITIKOS GALIMYBĖS

Atliekant poveikio vertinimą nagrinėtos penkios politikos galimybės:

1 politikos galimybė. Nesiimti jokių naujų veiksmų. Nebūtų imamasi naujų veiksmų ir būtų apsiribojama esamomis darbo grupėmis ir iniciatyvomis.

2 politikos galimybė. Geriau koordinuoti įvairių jau veikiančių ES lygmens darbo grupių ir komitetų darbą. Su nedeklaruojamu darbu susijusius klausimus nagrinėja įvairios ES lygmens grupės. EMPL GD paskirtų koordinatorių šių skirtingų grupių svarstymams ir veiklai, susijusiems su nedeklaruojamu darbu, koordinuoti.

3 politikos galimybė. Europos platforma – savarankiška įstaiga, kurioje narystė savanoriška. Komisija sukuria platformą, kurią sudaro valstybių narių vykdymo užtikrinimo įstaigų atstovai ir kitos suinteresuotosios šalys, pvz., socialiniai partneriai. Valstybės narės turi apsispręsti dėl savo dalyvavimo platformos veikloje.

4 politikos galimybė. Europos platforma – savarankiška įstaiga, kurioje narystė privaloma. Komisija sukuria platformą, kurią sudaro valstybių narių vykdymo užtikrinimo įstaigų atstovai ir kitos suinteresuotosios šalys, pvz., socialiniai partneriai. Valstybės narės automatiškai tampa platformos narėmis.

5 politikos galimybė. Platformos prijungimas prie esamos įstaigos. Galimas sprendimas – patikėti šią užduotį Dubline įsteigtam Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondui (EURFOUND).

Apsvarstyta kita galimybė, kaip antai naujos decentralizuotos agentūros, atsakingos už ES teisės aktų vykdymo užtikrinimą ir kovą su nedeklaruojamu darbu, įsteigimas, tačiau šiuo metu tokia galimybė laikyta nepraktiška ir atmesta.

6. POVEIKIO ANALIZĖ

Svarstoma iniciatyva susijusi su valdymo klausimais. Geras valdymas apskritai turėtų turėti poveikį socialinei padėčiai ir ekonominės veiklos rezultatams. Vis dėlto, nuo kovos su nedeklaruojamu darbu platformos sukūrimo iki nedeklaruojamo darbo masto sumažinimo yra pakankamai ilga incidentų grandinė. Buvo neįmanoma nustatyti pakankamo tiesioginio ryšio tarp platformos veikimo, nedeklaruojamo darbo masto sumažėjimo ir ekonominės veiklos rezultatų ar socialinės gerovės. Įgyvendinti iniciatyvą itin sudėtinga ir dėl sunkumų nustatyti nedeklaruojamo darbo mastą. Todėl atliekant analizę nagrinėta tik kokiu mastu skirtingomis politikos galimybėmis pasiekiami konkretūs tikslai. Be to, aprašytos tiesioginės su tokios platformos sukūrimu susijusios sąnaudos. Kadangi tikslai buvo apibrėžti atsizvelgiant į socialinę ir ekonominę gerovę, efektyviausias ir ekonomiškai naudingiausias tikslų pasiekimas yra laikomas geriausia alternatyva socialinės ir ekonominės gerovės požiūriu.

6.1. 1 galimybė. Nesiimti jokių naujų veiksmų

Išlaikydama *status quo* Komisija, nors ir nustačiusi problemos rimumą, iš tiesų nesiimtų jokių veiksmų, o tai galėtų reikšti ryžto trūkumą kovojant su šiuo reiškiniu.

6.2. 2 galimybė. Geriau ES lygmeniu koordinuoti įvairias jau veikiančias darbo grupes ir komitetus.

Numatomas bendras poveikis – labai nedidelis. Dėl aukšto lygio politinės paramos gali būti iš dalies išspręstos problemos, susijusios su per mažu dėmesiu ir neryžtingumu nustatant prioritetus. Tikslai, susiję su tarpdisciplininiu ir tarpvalstybiniu mokymu bei koordinavimu, liks nepasiekti. Bus labai sudėtinga sukurti holistinę problemos sprendimo viziją.

6.3. 3 galimybė. Savarankiška įstaiga, kurioje narystė savanoriška

Su šia politikos galimybe susiję teigiami rezultatai labai priklauso nuo to, kiek valstybių narių nuspręš dalyvauti šioje grupėje. Prieš įsteigiant grupę reikėtų užtikrinti, kad jos veikloje dalyvaus didžioji dauguma šalių (jei ne visos). Kadangi valstybės narės diskusijose išreiškė pritarimą šiai galimybei ir jos privalo imtis veiksmų sprendžiant nedeklaruojamo darbo problemą, realu manyti, kad netgi savanoriškoje grupės veikloje dalyvautų daug valstybių narių. Vis dėlto, išlieka neaiškumų dėl to, ar visos valstybės narės dalyvautų šioje veikloje, o tai yra pagrindinis šios politikos galimybės trūkumas. Jei – susiklosčius pačioms geriausiomis aplinkybėms – platformoje dalyvautų visos valstybės narės, ši politikos galimybė skirtųsi nuo galimybės, kuria numatoma privaloma narystė, tik tuo, kad valstybės narės savanoriškai priimtų sprendimą dalyvauti platformoje, t. y. pačios priimtų įsipareigojimą.

6.4. 4 galimybė. Savarankiška įstaiga, kurioje narystė privaloma

Šios politikos galimybės privalumas – visų valstybių narių įtraukimas į įstaigos veiklą nuo pat jos pradžios. Kadangi valstybės narės nebegalėtų spręsti dėl savo dalyvavimo, kai kurios iš jų galėtų būti mažiau linkusios įsipareigoti imtis operatyvesnio veiksmų koordinavimo arba kaupti žinias. Jos galbūt norės apriboti bendradarbiavimą ir tik keisis informacija ir geriausia patirtimi, o ne iš esmės bendradarbiaus tarpvalstybiniu mastu.

6.5. 5 galimybė. Kovos su nedeklaruojamu darbu įtraukimas į „Eurofound“ veiklą

Kadangi „Eurofound“ užduotys daugiausia susijusios su projektų moksliniais tyrimais ir plėtra siekiant suteikti žinių ir remti ES politikos kryptis, galima tikėtis, kad tuo būtų apribota ir platformos veikla. Jos veikla būtų daugiausia susijusi su keitimusi geriausia patirtimi ir informacija ir ja būtų prisidedama prie žinių kaupimo.

7. GALIMYBIŲ PALYGINIMAS

Galimybės palygintos remiantis 6 skyriuje pateikta poveikio analize. Pagal šią analizę pasirinkus 1 galimybę išlaikoma esama padėtis, o tai reiškia, kad esminių pokyčių nedaroma; pasirinkus 2 ir 5 galimybes būtų daroma nedaug ir labai nežymių patobulinimų, kurių sąnaudos būtų labai nedidelės.

3 ir 4 galimybių įgyvendinimo sąnaudos būtų beveik vienodos (su 3 galimybe susijusios sąnaudos apskaičiuotos darant prielaidą, kad visos valstybės narės dalyvautų platformos veikloje): metinės Komisijos darbuotojų, platformos darbo ir posėdžių organizavimo sąnaudos neviršytų 600 000 EUR, o metinės veiklos sąnaudos, susijusios su įvairiomis platformos vykdomomis užduotimis, neviršytų 2,1 mln. EUR. Be to, 3 ir 4 galimybės būtų panašaus veiksmingumo, jei daroma

prielaida, kad visos valstybės narės savanoriškai bendradarbiautų, kaip numatyta 3 galimybėje.

Taigi aiškus 4 galimybės, palyginti su 3 galimybe, privalumas susijęs su tai, kad platformos veiksmingumas savanoriško dalyvavimo joje atveju labai priklauso visų pirma nuo valstybių narių noro tapti narėmis. Be to, 3 galimybė, palyginti su 4 galimybe, kelia netikrumo. Aiškus 4 galimybės, palyginti su 3 galimybe, pranašumas – privalomas dalyvavimas. Šis elementas laikomas būtinu, kad platforma veiktų, nes bendradarbiavimas sprendžiant su tarpvalstybiniais nedeklaruojamo darbo aspektais susijusias problemas (vienas pagrindinių šios iniciatyvos tikslų) negalėtų būti visapusiškai vykdomas, jei šioje veikloje dalyvautų kai kurios valstybės narės, o kitos prie jos neprisijungtų.

Todėl 4 galimybė laikoma tinkamiausia. Ji gali būti įgyvendinama priėmus Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą pagal SESV 153 straipsnio 2 dalies a punktą.

8. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Komisija Tarybai ir Europos Parlamentui turėtų teikti reguliarias platformos veiklos ataskaitas. Šiose ataskaitose bus pateikiama informacijos apie išsamias platformos darbo programas, rezultatus ir posėdžių dažnumą.

Sprendimas dėl platformos sukūrimo bus įvertintas praėjus ketveriems metams po jo įsigaliojimo. Atlikus šį vertinimą, pagrįstą reguliariomis ataskaitomis ir papildomais tyrimais, bus nustatyta, kokių mastu platforma prisidėjo prie konkrečių tikslų įgyvendinimo ir ar buvo padaryta pažanga siekiant bendrojo tikslo. Ši ataskaita pateikiama Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.